

Комисијата за жалби при Советот за етика во медиумите на Македонија (СЕММ), на седницата одржана на 14 мај 2021 година, врз основа на примена жалба од Богдан Илиевски, ја донесе следната:

ОДЛУКА

Интернет – порталот „Мактел“ со текстот насловен „Не требаше да ги амнестираме ѓубрињава, требаше да скапат во затвор“, го прекрши Кодексот на новинарите во членовите 13, 14 и 15.

ЖАЛБА

До извршната канцеларија на Советот за етика во медиумите на Македонија, на 27 април 2021 година, Богдан Илиевски поднесе жалба за текстот со наслов „Не требаше да ги амнестираме ѓубрињава, требаше да скапат во затвор“, објавен на 27 април 2021 година, на интернет – порталот „Мактел“ (www.maktel.mk).

Во жалбата се наведува дека текстот содржи неточно и нефер известување, пристрасност и неурамнотеженост во информирањето, незастапена втора страна, мешање на факти и мислење, вест и коментар, говор на омраза, дискриминација и повреда на принципот на презумпција на невиност, односно дека Кодексот на новинарите на Македонија е прекршен во членовите 1, 8, 10 и 13.

Подносителот на жалбата Богдан Илиевски, меѓу другото, потенцира дека тој и Борис Дамовски воопшто не најавиле враќање на улиците, како што се протежира во оспорениот текст, туку продолжување на борбата за правда и слобода. Тој, воедно, додава дека авторот на содржината веројатно и не ја прочитал веста на порталот што го цитира, пред да ја објави информацијата.

„Ѓубриња, скапување во затвор... директна навреда, делузија дека тој некогаш амнестираше, речиси фашизоидно изрекување пресуди и посакување да се скапело во затвор - зошто? Затоа што веројатно не ја ни прочитал веста целосно на порталот од каде ја цитира или на друго место за да види дека е неточна, а второ - дури и нему неомилените ликови да најавиле навистина протест/и, за тоа да се скапува во затвор и да се нарекува човек ѓубре веројатно е преголем залак и за најзаостанатите афрички племиња“, пишува Илиевски во поднесената претставка, упатена за текстот на „Мактел“.

ОДГОВОР НА МЕДИУМОТ

Извршната канцеларија на СЕММ, во согласност со членот 14 од Правилникот за работа на Комисијата за жалби, по приемот и разгледување на жалбата, стапи во контакт со интернет – порталот „Мактел“ и побара да се изјасни по однос на наводите на жалбата. Медиумот одговори на наводите на жалбата, од каде појаснија дека се работело за редакциски коментар.

Од „Мактел“ посочуваат дека остануваат на мислењето дека 27-ми април бил крвав насилнички терористички акт и дека двајцата учесници во тогашните протести, кои ги споменуваат во текстот, не требало да бидат амнестирани, туку требало да одговараат за делата кои довеле до крвавите настани.

„Стоиме на тоа мислење, ова е слободна земја и ние имаме право на мислење“, велат од „Мактел“ во одговорот на жалбата.

ОДЛУКА НА КОМИСИЈАТА ЗА ЖАЛБИ

Комисијата за жалби утврди дека жалбата е **ОСНОВАНА**. Комисијата едногласно одлучи дека Кодексот на новинарите на Македонија е прекршен во членовите 13 и 14, а со мнозинство гласови и во членот 15.

Член 13: „Новинарот треба да прави разлика меѓу фактите и мислењата, меѓу веста и коментарот“.

Член 14: „Известувањето од политичките процеси, посебно од изборите, треба да биде непристрасно и избалансирано. Новинарот мора да обезбеди професионална дистанца од политичките субјекти“.

Член 15: „Новинарот мора да ја негува културата на говорот и етиката. Неспоево со новинарската професија е непримерната комуникација со јавноста“.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ НА ОДЛУКАТА

На седницата на 14 мај 2021 година, членовите на Комисијата за жалби ги разгледаа наводите на жалителот и извршија увид во спорната содржина.

Комисијата, најнапред, утврди дека содржината е жанровски неодредена и се сведува само на наслов и ‘скриншот’ од наслов на друг медиум, кој очигледно е тенденциозно искористен во насока авторот да ги поткрепи своите наводи дека учесниците во иницијативата „За заедничка Македонија“, Богдан Илиевски и Борис Дамовски, не требало да бидат амнестирани. Во овој контекст, Комисијата го разгледа и анализираше текстот на кој се повикува „Мактел“, но во неговата содржина не најде каква било информација дека Илиевски и Дамовски најавиле враќање на улиците. Оттука, Комисијата, во оспорената содржина, препозна елементи од манипулативна природа.

Авторот, кој не е потпишан на текстот, користи непримерен јазик, демонстрира нескриен анимозитет и сугерира вина, а своето лично мислење се обидува го наметне како факт. Таквиот новинарски пристап е непрофесионален и некоректен и се коси со **членот 13** од Кодексот на новинарите, според кој новинарот треба да прави разлика меѓу фактите и мислењата, меѓу веста и коментарот. Ваквата отстапка е нагласена токму во насловот од самата содржина:

„Не требаше да ги амнестираме ѓубрињава, требаше да скапат во затвор“

Новинарите имаат право на свое мислење, став и вредносен суд, но не смеат сопственото мислење да го камуфлираат како факти. Мора да биде јасно разграничено што се факти и информации, а што коментар, претпоставка или став на авторот за да се избегнат дезинформирање и манипулирање со публиката.

Онлајн медиумите, при пренесувањето тврдења на политички субјекти или други извори, ќе настојуваат секогаш кога е тоа можно да ги проверат тие тврдења, односно да не бидат само пренесувачи на “сервирани факти” од некој друг. Со тоа, на публиката ќе ѝ овозможат да прави разлика меѓу фактите и шпекулациите или дезинформациите, особено кога станува збор за важни и актуелни случувања и теми. Во оваа насока, во содржината на „Мактел“, Комисијата препозна и политичка заднина, што е спротивно на **членот 14** од Кодексот на новинарите. Овој член налага дека известувањето од политичките процеси, треба да биде непристрасно и избалансирано, а новинарот мора да обезбеди професионална дистанца од политичките субјекти.

Критичкото следење на политичките процеси се меѓу главните обврски на медиумите, но начинот на известување мора да се потпира на правото на „фер коментар“ и на разумни граници на слобода на изразување, што не е случај со текстот на „Мактел“, особено од аспект на културата на говорот и етиката. Во овој контекст, Комисијата констатира и отстапување од **членот 15** од Кодексот на новинарите, според кој неприммерната комуникација со јавноста е неспоива со новинарската професија. („Не требаше да ги амнестираме ѓубрињава, требаше да скапат во затвор“).

Новинарот мора да ги има на ум моралните стандарди на публиката на која ѝ се обраќа. Новинарите во онлајн медиумите во своите новинарски содржини ќе избегнуваат користење непристоен или вулгарен јазик (пцовки, погрдни зборови, омаловажувачки изрази). Употребата на вулгарен или непристоен јазик мора да биде уреднички оправдана од аспект на јавниот интерес и очекувањата на публиката, без разлика на новинарскиот жанр во кој се користи. Овој принцип, секако, не би требало да го детерминира или ограничи на каков било начин правото на авторот да го избере својот сопствен стил на изразување, сè додека не е навредлив и неприммерен за публиката.

* * *

Во согласност со наведеното, Комисијата одлучи како што е погоре наведено.

Во работата на Комисијата учествуваа членовите Мирче Адамчевски, Сефер Тахири, Мери Јордановска, Теофил Блажевски, Лилјана Пецова – Илиеска, Ердџан Ахмет и Димитар Мицев.

Се обврзува интернет – порталот „Мактел“ (www.maktel.mk), во согласност со членот 18 од Деловникот за работа на Комисијата за жалби, да ја објави оваа одлука.

Со почит,
Совет за етика во медиумите на Македонија

Претседател на Комисијата за жалби
Мирче Адамчевски

